

Til lovforslag nr. L 128. Beretning afgivet af kulturudvalget den 27. maj 1981

Beretning

over

Forslag til lov om ændring af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker

[Af Ingerlise Koefoed (SF) m. fl.]

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til ministeren for kulturelle anliggender, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlige og mundtlige henvendelser fra Dansk Forfatterforening og Den danske Forlæggerforening.

Udvalgets arbejde er blevet indstillet, efter

at udvalget af Dansk Forfatterforening var blevet orienteret om, at der var indgået en aftale mellem forfatterforeningen og bibliotekscentralen, som imødekom intentionerne bag lovforslaget. Aftalen om udnyttelse af lydbøger samt overenskomsten om fremstilling af lydbøger er optrykt som bilag til beretningen.

P.u.v.

Lasse Budtz,

formand.

13.3.1981

Bilag 1

Aftale mellem

Dansk Forfatterforening og Bibliotekscentralen om Folke- og skolebibliotekers udnyttelse af lydbøger, indtalt i henhold til § 18, stk. 2 i lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.

§ 1. Gyldigheds- og anvendelsesområde

Denne aftale vedrører folke- og skolebibliotekers formidling (dvs. udlån og benyttelse i biblioteket og til undervisningsbrug) af lydbøger, indlæst i henhold til ophavsretslovens § 18, stk. 2, til den i § 2 nævnte lånerkreds.

§ 2. Lånerkreds

Formidling kan ske til alle læsehandicappede, hvis læsevne er så ringe, at det ikke er praktisk muligt for dem at dække et læsebehov af gennemsnitlig størrelse, f. eks. fordi læsningen medfører uforholdsmæssig anstrengelse og ulempe eller tager uforholdsmæssig megen tid. Eksempelvis blinde, svagtseende, øjenoperationspatienter og andre, hvis sygdom i kortere eller længere tid forhindrer dem i læsning af en trykt tekst, samt læseretarderede og læseuvante.

Bibliotekerne er ikke forpligtet til at kræve dokumentation af benytterne for deres læsehandicap.

§ 3. Indlæsning

Bibliotekscentralen forpligter sig til at vælge professionelle og kvalificerede indlæsere, idet der ved udvælgelsen tages hensyn til de generelle krav, der bør stilles ved indlæsning af lydbøger, samt til de særlige krav, hver enkelt bog måtte stille. Som professionelle indlæsere betragtes de indlæsere, der er godkendt af det udvalg, som udvælger indlæsere i Statens Bibliotek for Blinde samt skuespillere, oplæsere med dokumenteret radioerfaring m. v.

§ 4. Brugen

Det bekræftes samtidig i henhold til § 18, stk. 2, at de pågældende lydbøger ikke må fremstilles i erhvervsmæssig øjemed.

Der er endvidere mellem parterne enighed om at undgå indlæsning af titler, der kommercielt er udbudt som lydbog eller som bog + båndmateriale. Såfremt situationen skulle opstå, optages der straks forhandling mellem parterne.

§ 5. Aftalens forudsætninger

Denne aftale giver adgang til frit udlån ud fra en erkendelse af, at meget store dele af befolkningen er læsehandicappede i større eller mindre grad, og at mange viger tilbage for at indrømme deres handicap.

Det er en afgørende forudsætning for ikrafttrædelsen og den videre gyldighed af nærværende aftale, at Dansk Forfatterforening modtager et symbolsk éngangsbeløb, stort 50.000 kr. skriver femtitusinde 00/100 kr. som kompensation for, at der endnu ikke ydes biblioteksafgift af lydbøger og i forventning om, at der i folketingssamlingen 1980-81 fremsættes lovforslag om sidestilling af lydbøger med almindelige bøger ved beregning af biblioteksafgift.

Denne aftale berører ikke den overenskomst, der er indgået mellem Bibliotekscentralen og Dansk Forfatterforening om vederlag til forfattere for brug af deres værker til indlæsning.

§ 6. Voldgift

Enhver uenighed om forståelsen af denne aftale kan af hver af parterne indbringes til afgørelse ved voldgift efter følgende regler:

Opstår der uenighed om noget punkt, der vedrører aftalens forståelse, kan sagen af hver af parterne henvises til endelig afgørelse ved en voldgiftsret, der består af 4 medlemmer, hvoraf hver af parterne vælger 2, samt en opmand, der vælges af voldgiftsrettens medlemmer. Såfremt der ikke kan opnås

enighed om valg af opmand, udpeges denne af præsidenten for Østre Landsret.

Såfremt en eller flere forfattere har indsigelser mod indlæsningen af deres værker, finder ovenstående regler tilsvarende anvendelse.

For Dansk Forfatterforening

Hans Jørgen Lembourn

formand

§ 7. *Gyldighedsperiode*

Aftalen træder i kraft ved underskrivelsen og udløber automatisk ved prøveperiodens afslutning med udgangen af kalenderåret 1985, eller ved ikrafttrædelse af lovforslag om ligestilling af lydbøger med almindelige bøger m.h.t. biblioteksafgift.

19.3.1981

For Bibliotekscentralen

Ole Hovman

konst. direktør

DANSK FORFATTERFORENING
13.3.1981

Protokollat
vedrørende

Overenskomst mellem Dansk Forfatterforening og Bibliotekscentralen om folke- og skolebibliotekers udnyttelse af lydbøger, indtalt i henhold til § 18, stk. 2 i lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsret til litterære og kunstneriske værker.

Dansk Forfatterforening har indgået denne aftale udfra en erkendelse af læsehandicappedes store behov for adgang til lydbø-

For Dansk Forfatterforening
Hans Jørgen Lembourn
formand

ger. Aftalen er tidsbegrænset under hensyntagen til de forestående lovrevisioner på såvel biblioteksafgifts- som ophavsretsområdet.

Med hensyn til risikoen for dobbeltudgivelser bekræfter Bibliotekscentralen den hidtidige praksis efter hvilken Bibliotekscentralen, inden den beslutter sig for at lade en titel indlæse på lydbånd i henhold til Ophavsretslovens § 18, stk. 2, skriftligt informerer originalforlaget, som har udsendt den pågældende titel i bogform, med forespørgsel om forlaget evt. allerede har den pågældende titel i produktion som lydbog, subsidiært påtænker at udsende den som lydudgave. Hvis dette er tilfældet, undlader Bibliotekscentralen at indtale titlen som lydbånd, idet Bibliotekscentralen forbeholder sig at vende tilbage til sagen, såfremt der går mere end 2 år efter første henvendelse.

19.3.1981
For Bibliotekscentralen
Ole Hovman
konst. direktør

Overenskomst mellem Bibliotekscentralen og Dansk Forfatterforening vedrørende fremstilling af bøger på lydband

§ 1. Når Bibliotekscentralen har besluttet at lade bøger af danske forfattere indlæse på lydband, meddeles dette til Dansk Forfatterforening ledsaget af oplysninger om, hvilken indlæser man tænker sig at benytte. Forfatterforeningen kan, såvel med hensyn til tilladelsen til indlæsning som valget af indlæseren, indgå aftaler på forfatternes vegne, medmindre forfatteren nedlægger forbud.

Hvis forfatteren til et enkelt værk, eller andre, der har ophavsretten til dette, ønsker det, kan vedkommende (de) kræve et frieksemplar udleveret af den indlæste bog. Denne ret gælder ikke for antologier. Frieksemplet er udelukkende til privat brug og kan ikke på nogen måde overdrages til andre.

§ 2. Forfatteren modtager et honorar for retten til at indlæse hans bog. For oversættelser betales halvt forfatterhonorar. Bibliotekscentralen afregner honorarerne med Forfatterforeningen, som derefter videresender dem. Betalingen af honoraret sker inden en måned efter udløbet af den måned, hvor udsendelsen har fundet sted.

Honoraret beregnes som 10 pct. af bibliotekernes afregningspris (ekskl. moms) over for Bibliotekscentralen for selve kassettebåndet (uden emballage og biblioteksteknisk udstyr), dog mindst 45 pct. af bogladeprisen for den sidste normaludgave af bogen (ekskl. moms), gange antallet af afsatte eksemplarer.

Det påhviler Forfatterforeningen at gøre indsigelse i hvert enkelt tilfælde, hvis den normale honorarberegning på 10 pct. af afregningspris skal korrigeres.

§ 3. For så vidt angår bøger af flere forfattere, antologier samt redigerede og bearbejdede værker, fordeles honoraret med $\frac{1}{3}$ til en eventuel redaktør, medens resten fordeles forholdsmæssigt til de enkelte forfattere efter omfanget af deres bidrag.

§ 4. Såfremt Bibliotekscentralen fremstiller allerede indlæste lydbøger i et nyt oplag, af-

regnes honoraret på samme måde som for nyindtalte bøger.

§ 5. Denne overenskomst vedrører alene Bibliotekscentralens fremstilling af »lydbøger« i henhold til lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, § 18, stk. 2, som siger følgende:

Med henblik på udlån til blinde, svagtsende og andre, som på grund af invaliditet er ude af stand til at læse almindelige bøger, er det tilladt ved lydoptagelse at fremstille eksemplarer af udgivne litterære værker, når det ikke sker i erhvervsøjemed. For sådan optagelse har ophavsmanden krav på vederlag.

Det tilkommer Bibliotekscentralen at drage omsorg for, at hvert enkelt eksemplar er vedlagt en bemærkning herom.

§ 6. Bibliotekscentralen forpligter sig til at vælge professionelle og kvalificerede indlæsere, idet der ved udvælgelsen tages hensyn til de generelle krav, der bør stilles ved indlæsning af lydbøger, samt til de særlige krav, hver enkelt bog måtte stille. Som professionelle indlæsere betragtes de indlæsere, der er godkendt af det udvalg, som udvælger indlæsere: Statens Bibliotek for Blinde samt skuespillere, oplæsere med dokumenteret radioerfaring m. v.

§ 7. Nærværende overenskomst omfatter i øvrigt kun bøger og andre arbejder af danske forfattere samt oversættelser til dansk. Den er trådt i kraft pr. 1. januar 1976 og er gældende, indtil den opsiges af en af parterne. Opsigelse kan ske med 6 måneders varsel til et hvilket som helst tidspunkt.

Hvis ændringer i ophavsretslovgivningen eller anden lovgivning vedrørende fremstilling og udlån af litterære værker skulle forrykke grundlaget for denne overenskomst, optages der hurtigst muligt forhandling mel-

lem parterne om ajourføring af de pågældende bestemmelser.

§ 8. Dansk Forfatterforening administrerer

For Dansk Forfatterforening:

Hans Jørgen Lembourn

udbetalingen af afgiften. Herfor beregner foreningen sig et administrationshonorar på 15 pct. af det indbetalte beløb.

19.2.1981

For Bibliotekscentralen:

Ole Hovman

DANSK FORFATTERFORENING

13.3.1981

Protokollat

vedrørende

overenskomst mellem Dansk Forfatterforening og Bibliotekscentralen om fremstilling af bøger på lydbånd, indtalt i henhold til § 18, stk. 2 i lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.

Det bemærkes under henvisning til ophavsretslovens § 18, stk. 2, at de af aftalen omfattede lydbøger ikke må fremstilles i erhvervsmæssigt øjemed.

Der er mellem parterne enighed om at undgå indlæsning af titler, der kommercielt er udbudt som lydbøger eller bog + båndmateriale. Såfremt situationen skulle opstå, optages der straks forhandlinger mellem parterne.

Med hensyn til risikoen for dobbeltudgivelser bekræfter Bibliotekscentralen den hidtidige praksis efter hvilken Bibliotekscentralen, inden den beslutter sig for at lade en titel indlæse på lydbånd i henhold til Ophavsretslovens § 18, stk. 2, skriftligt indformer originalforlaget, som har udsendt den pågældende titel i bogform, med forespørgsel om forlaget evt. allerede har den pågældende

titel i produktion som lydbog, subsidiært påtænker at udsende den som lydudgave. Hvis dette er tilfældet, undlader Bibliotekscentralen at indtale titlen som lydbånd, idet Bibliotekscentralen forbeholder sig at vende tilbage til sagen, såfremt der går mere end 2 år efter første henvendelse.

Enhver uenighed om forståelsen af ovenstående eller nævnte overenskomst kan af hver af parterne indbringes til afgørelse ved voldgift efter følgende regler:

Opstår der enighed om noget punkt, der vedrører aftalens forståelse, kan sagen af hver af parterne henvises til endelig afgørelse ved en voldgiftsret, der består af 4 medlemmer, hvoraf hver af parterne vælger 2, samt en opmand, der vælges af voldgiftsrettens medlemmer. Såfremt der ikke kan opnås enighed om valg af opmand, udpeges denne af præsidenten for Østre Landsret.

Såfremt en eller flere forfattere har indsigelser mod indlæsningen af deres værker, finder ovenstående regler tilsvarende anvendelse.

For Dansk Forfatterforening

Hans Jørgen Lembourn

formand

19.3.1981

For Bibliotekscentralen

Ole Hovman

konst. direktør